

به نام خدا

خلق محیط یادگیرنده
در کلاس، مدرسه، جامعه

نویسندگان: پیترسنگه و همکاران
ترجمه‌ی لیلی محمدحسین

خلق محیط یادگیرنده در کلاس، مدرسه، جامعه

نویسندگان: پتر سنگه و همکاران

ترجمه‌ی لیلی محمدحسین

ویراستار: حمید عبدالهیان

طراح جلد و صفحه‌آرا: صادق امیری

چاپ اول: ۱۳۹۷ تعداد: ۱۱۰۰ نسخه

لیتوگرافی: سحرگرافیک چاپ: اکسیر

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

نشانی: کهنک، بلوار دانشگاه، بعد از میدان حسام‌الحکما (یاسمن)

www.khenk.edu | تلفن مستقیم: ۲۲۴۱۴۹۵۱ / فکس: ۲۷۶۸۲۲۲۲

عنوان: یادآور: خلق محیط یادگیرنده در کلاس، مدرسه، جامعه/ نویسندگان پتر

سنگه... و دیگران؛ ترجمه‌ی لیلی محمدحسین.

مشخصات نه: تهران: قطره، خرد، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهر: ۲۶۰ صص، ۵/۲۱×۵/۱۲ س.م.

شابک: ۹۶۷۵-۶۰-۸-۷

وضعیت فهرست نویسی: ۱

یادداشت: عنوان اصلی: Schools that learn: a fifth discipline fieldbook for educators.

[۲۰۱۲], parents, and others who cares about education.

یادداشت: نویسندگان پتر سنگه، نلد دامپر، همکاران. تیموتی لوکاس، برایان اسمیت، جنیس داتون، آرت کلینر.

یادداشت: کتاب حاضر تحت عنوان «مدارسی که یادآور: ترجمه هوشنگ عزتی‌امینی توسط انتشارات موسسه فرهنگی هنری پویه مهر ابروی در سال ۱۳۹۸ فیفا گرفته است.

عنوان دیگر: مدارسی که یاد می‌گیرند.

موضوع: مدرسه‌ها — برنامه‌های بهبود آموزش

موضوع: School improvement programs

موضوع: یادگیری سازمانی

موضوع: Organizational learning

شناسه افزوده: سنگه، پترام.

شناسه افزوده: Senge, Peter M.

شناسه افزوده: محمدحسین، لیلی، ۱۳۴۳ -، مترجم

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶/م۴ ۸۲/۸۲۲/۸۲ LB۲۸۲۲

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۲۰۷

شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۸۹۸۰۶

تمام حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست

یادداشت ناشر ۵

یادداشت مترجم ۸

فصل اول: آشنایی

۱. نژادهای ماندگار ۱۳

۲. ۵۰، ۱، ۲ سه ی یادگیر ده ۱۶

۳. مفاهیم ادبی، تاریخی، یادگیری در ساز ن ۴۴

۴. سیستم آموزشی عصر صنعتی ۸۰

فصل دوم: مبانی پنج فرمان

۱. خلق موقعیتی برای یادگیری سازمانی ۱۱۱

۲. تسلط شخصی ۱۱۹

۳. چشم انداز مشترک ۱۳۴

یادداشت مترجم

به جرأت می‌توان دست کتاب **مدرسه‌ی یادگیرنده** یکی از مفیدترین، مؤثرترین و جدّی‌ترین کتاب‌هایی است که در پنجاه سال اخیر درباره‌ی آموزش نوشته شده است. مفاهیم کتاب بسیار عمیق و کاربردی‌اند و در خواننده شور و حوقی برای تغییر ایجاد می‌کنند، از همه مهم‌تر این‌که میل به تغییر در درین ایجاد می‌شود. با خواندن تجارب دست اول و واقعی کتاب، الگوهای مناسبی که مدت‌ها تعیین‌کننده‌ی مسیر زندگی شخصی و حرفه‌ای‌مان بوده‌اند زیر سؤال می‌روند. همان‌طور که پیترو سَنگه می‌گوید، کتاب به گونه‌ای طراحی شده که خواننده انگیزه می‌یابد تا دائم در جست‌وجوی یافتن معانی جالب در آن باشد. این کتاب را می‌توان کتاب کاری برای نوشتن یک‌برهه‌ی مؤلف، **پنجمین فرمان فرض کرد**، لازم نیست از اول تا آخر کتاب را بخوانید؛ می‌توانید از بین تمرین‌ها و راهکارهای بخش‌های گوناگون یکی را انتخاب کنید و براساس نیاز خود با موضوعات آشنا شوید. مؤلفان کتاب تأکید دارند که یادگیری‌ای که با انجام دادن تمرین‌ها و تکنیک‌ها به دست می‌آید با یادگیری‌ای که فقط از راه خواندن

حاصل می شود فرق دارد. اگر درباره‌ی مطلبی چنین احساسی دارید: «این را از قبل بلد بودم.» صادقانه از خود پرسید که آیا دانش تان درباره‌ی این مهارت ها و روش ها در عملکردتان دیده می شود یا نه. اگر این طور نیست پس رویکردها، تکنیک ها و تمرین هایی را امتحان کنید که مفید به نظر می رسند. مربیانی که از این تمرین ها استفاده می کنند می گویند اگرچه بعضی از تمرین ها ساده به نظر می آیند ولی در عمل تمرین هایی بسیار قوی هستند.

مسائل آموزشی در سراسر دنیا چه در کشورهای توسعه یافته و چه در کشورهای در حال توسعه مشترک اند. این کتاب به پیچیدگی های اساسی آموزش، پردازش، تجارب دست اول از کلاس، مدرسه و جامعه بیان می کند. نتیجه مدیران، معلمان و کارشناسان آموزش و پرورش می توانند به راحتی با مطالب ارائه شده ارتباط برقرار کنند و از تمرین ها و راهکارها به طور مستقیم در محل کارشان استفاده کنند. این کتاب نسخه‌ی از پیش آماده شده‌ای برای حل مسائل ارائه نمی دهد بلکه شیوه‌ی پرداختن به مسائل را مورد توجه قرار می دهد. در دنیای امروز که فناوری های پیشرفته شرایط یادگیری را در هر زمان و هر مکانی فراهم می کنند، ممکن است اساس کنیم دیگر به وجود مدرسه ها احتیاجی نیست، ولی نویسنده کتاب برعکس فکر می کنند: «مهم نیست دنیای ما چقدر از نظر فناوری پیشرفته است، مهم نیست که بچه ها چه تعداد تبلت دارند و گوشی های هوشمندشان چند برنامه دارد، آن ها همواره به جایی امن برای یادگیری نیاز دارند؛ جایی برای گذار از خانه های کودک کی به جامعه‌ی بزرگ تر همسالان و بزرگسالان».

ترجمه‌ی کتاب را سال ۱۳۹۱ شروع کردیم. در سال ۱۳۹۲ چاپ جدید کتاب به دستمان رسید. تغییرات در چاپ جدید اساسی بود و بیش از صد صفحه از کتاب کاملاً تغییر کرده بود. آن طور که مؤلف اصلی

کتاب، پیترسنگه، می گوید: «روش ها و تمرین های جدیدی به چاپ دوم اضافه شده است، بسیاری از این روش ها و تمرین ها نتیجه ی بازخورد افرادی است که چاپ اول را خوانده و تمرین های آن را به کار برده بودند. بعضی از قسمت ها در بخش تفکر سیستمی در کلاس درس به روز شده اند. بخش اول، از پایه و اساس، اصلاح و گسترش یافته است. داستان ها و مقاله های جدیدی اضافه کرده ایم که نتیجه ی کار و تحقیق مداوم سال های اخیر در ایجاد سازمان های یادگیرنده هستند.»

کتاب اصلی چهار فصل است و چون کتاب مرجع است، می توان از هر سمت آن به طور مجزا استفاده کرد؛ بنابراین تصمیم گرفتیم کتاب را در چهار جلد منتشر کنیم. هر جلد معادل یک فصل از کتاب اصلی است.

در این جلد از کتاب به خلق محیط یادگیرنده در کلاس، مدرسه، جامعه پرداخته می شود. همچنین مقدمات ایجاد یک محیط یادگیرنده با مرور بر پنج فرمان یادگیری (تسلط شخصی، چشم انداز مشترک، الگوهای ذهنی، یادگیری تیمی و تفکر سیستمی) ارائه می شود. با خواندن جلد اول کتاب درمی یابیم که از بدو تولد حق داشته ایم از یادگیری لذت ببریم و شوق یادگیری در لحظه لحظه ی زندگی مان جاری باشد، در حالی که ساختارهای محدودکننده ی مدرسه ها این حق را از ما سلب کردند. البته تجارب واقعی ارائه شده در کتاب امیدوارمان می کند که با به کار بستن فرمان های یادگیری می توان به یادگیری مادام العمر همراه با لذت دست یافت. با مطالعه ی مطالب جلد اول کتاب، نگرش مان نسبت به زندگی تغییر اساسی می یابد، طوری که میل به یادگیری در ما از حصار روزمرگی رها شده و تبدیل به نیرویی پیش برنده در زندگی مان خواهد شد.

همین جا لازم است از حمایت بی دریغ و همیشگی سرکار خانم حائری زاده، مدیرعامل محترم مؤسسه منظومه خرد، سپاسگزاری کنم که

از روز نخست به ارزش کتاب واقف شدند و بر لزوم ترجمه‌ی آن تأکید داشتند. ایشان مشوق من در برگزاری کارگاه‌های مدرسه‌ی یادگیرنده برای همکاران بودند. باید از دوستان و همکارانی که تمرین‌های کتاب را در کارگاه‌ها اجرا کردند و بازخورد ارائه دادند به طور ویژه تشکر کنم.

از همه‌ی همکاران محترم و خانواده‌ی عزیزم به خاطر حمایت‌های صمیمانه و بی‌دریغ‌شان سپاسگزارم.

لیلی محمدحسین